

Ympäristöministeriön ajankohtaisia

Lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi
Lammin päivät 1.10.2025

Luonnonsuojelun ajankohtaiset

METSO-ohjelman jatkokauden valmistelu

- Nykyinen ohjelmakausi päättyy 2025 ja uutta ohjelmakautta on valmisteltu virkatyönä, yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa (Syke&Luke) ja laajapohjaisen seurantatyöryhmän kautta
 - Edustettuina kaikki tärkeimmät sidosryhmät
 - METSO-seurantatyöryhmän valmistelumuistio saatiin valmiiksi kesäkuussa (metsonpolku.fi) ja ohjelman jatkopäätös on parhaillaan lausunnolla 13.10.2025 asti
- Tavoitellaan Lsl 14 §:n mukaista valtioneuvoston päätöstä vapaaehtoisen luonnonsuojelun toimenpideohjelmasta
 - Tavoitteena ohjelman tauoton jatkuminen vuodesta 2026
- METSO-ohjelma on jatkossa osa ennallistamisasetuksen kansallista toimeenpanoa

Helmi-ohjelman ajankohtaiset

- Määrärahatason lasku haasteena ohjelman täysimääräisessä toimeenpanossa
 - Valtakunnallisella sekä ELY-/EVK-tasolla tarvitaan priorisointia eri kohteiden ennallistamis-, hoito- ja kunnostustoimien kesken
 - EVK-siirtymän jälkeenkin alueiden yhteistyö ja ohjelmataason tehtävien jako on keskeistä
- Helmi-ohjelman ensimmäinen [väliarviointi](#) valmistui alkuvuodesta ja arvioinnissa todettiin "Helmi-ohjelmalla on vaikutettu myönteisesti heikentyneiden elinympäristöjen kunnostus-, ennallistamis- ja hoito-osaamisen, asiantuntijuuden ja yhteistyömallien vahvistumiseen. "
- Helmi-ohjelman asiantuntemus ja tietotaito ovat merkittävässä roolissa ennallistamisasetuksen suunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa.

Muita ajankohtaisia asioita

- Luontodirektiivin artiklan 17 ja lintudirektiivin artiklan 12 mukaiset raportit ovat valmiit lähetettäväksi EEA:lle ja komissiolle. Raportointi tapahtuu kuuden vuoden välein. Raportointien tulosseminaari järjestettiin hybriditilaisuutena 12.9.
- Luonnonsuojelulakiin tehdään paraikaa teknisiä ja ajankohtaisia päivityksiä
 1. Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen
 2. Suden suojeluaseman muutos direktiivin muutoksen mukaisesti
 3. Luonnonarvojen käyttäminen myös muuhun kuin heikennyksen hyvittämiseen (alustava)
 4. Tekniset muutokset: valtiontukea koskeva asetuksenantovaltuus sekä luonnonsuojelualueen rauhoitussäännösten selkiytys.

Pohjoismaisia BD-yhteistyöhankkeita rahoitetaan

- Pohjoismaisen luonto-ohjelman biodiversiteettialaohjelma tukee pohjoismaisia yhteistyöhankkeita, jotka edistävät biodiversiteetin vähenemisen pysäyttämistä.
- Rahoitettavien hankkeiden arviointi perustuu prioriteetteihin.
- Hakijoina voivat olla julkiset toimijat, yliopistot, tutkimuslaitokset.

Vuoden 2026 painopisteet:

- Kunmingin ja Montrealin biodiversiteettipuitesopimus pohjoismaisesta näkökulmasta
- Kulttuuriperinnön ja biodiversiteetin synergiat
- Kulttuuriympäristöjen ja luonnon huomioiminen

[Udbud 2026 – Delprogrammet for Biodiversitet](#)

Luonnonarvomarkkinat

Yhteys hallituksen ohjelmaan

- Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen pysäytetään osana kestäväää talouspolitiikkaa;
- Hallitus kehittää vapaaehtoista ekologista kompensatiota muun muassa selkeyttämällä sääntelyä hyväksytyin yhteisin kriteerein sekä mahdollistamalla sen soveltamisen osana ympäristöluvituusta;
- Hallitus selvittää luonnon kartoituksissa saatujen tietojen hyödyntämistä kompensatiomarkkinoiden kehittämisessä;
- Hallitus mahdollistaa uusia monikanavaisia rahoituskeinoja vaikuttavimpiin ja pilotoitaviin toimiin;
- Yritysten tueksi kehitetään toimintamalli ohjaamaan toimenpiteitä luontokatoa lisäävään toiminnan vähentämiseksi;

Hallituksen 2024 budjettiriihen kirjaus:

"Hallitus panostaa luontoarvomarkkinoiden kehittämiseen ja selvittää yritysten luontorahoituksen verokohtelua, jotta ennallistamisasetuksen toimeenpanoon saadaan kanavoitua myös yksityistä rahoitusta".

Vuoden 2025 talousarviokirjaukset:

35 "Lisäksi kehitetään luontoarvomarkkinoita ja tuetaan yritysten työtä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. 35.10 "Edistetään vapaaehtoisen ekologisen kompensatian ja luonnonarvomarkkinoiden käyttöönottoa."

Tavoitteena luonnonarvomarkkinoiden vauhdittaminen

2025

- Sääntely-ympäristö mahdollistaa ja kannustaa luonnonsuojelulain mukaiseen hyvityksen tekemiseen **mitigaatiohierarkiaa** kunnioittaen
- Markkinapaikka/oja on, ja ne ovat toimijoiden tiedossa
- Luonnonarvokaupan rekisteri toimii ELY-keskuksessa

- Sääntely-ympäristö kannustaa luontopositiivisten tekojen toteuttamiseen ja rahoittamiseen
- Luonnonarvomarkkinoiden mahdolliset välittäjäorganisaatiot on selvitetty

2026

- Luonnonarvokaupan rekisteriä hyödynnetään tuottajien ja rahoittajien toimesta täysimääräisesti

Ympäristöministeriön tuki markkinoille

Marketta-hanke (VN Toimiva)

Luontoväittämä -opas

- Laaditaan opas yritysten viestinnän ja raportoinnin tueksi, kuvaten mitä yritykset voivat väittää luontovastuullisuudestaan
- Viestitään mm. lieventämishierarkian noudattamisesta
- Opas valmiiksi syyskuussa 2025

Luonnonarvomarkkinoiden toiminta ja organisoituminen –selvitys

- Hahmotellaan vaihtoehdot luonnonarvomarkkinoilla toimiville välittäjille ja kauppapaikoille
- Selvitys valmiiksi vuoden 2026 alkupuolella

Hallituksen esitys

- Tavoite: Laajennetaan luonnonsuojelulain 11 luvun

mukaisesti viranomaisvarmennettujen luonnonarvohehtaareiden käyttäminen myös muuhun kuin välittömän luontohaitan kompensointiin.

- Tavoitteena että esitys lähtee lausunnoille

Lisäksi

- **Verokannustimet luonnonsuojeluun ja luonnonarvojen tuottamiseen elinkeinotoimintana - selvitys**
- Tutkimushankkeessa arvioidaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, tuotetaan lainmuutosehdotuksia ja selvitetään vaihtoehtoisten keinojen vaikutuksia elinkeinoelämän toimijoiden ja maanomistajien halukkuuteen ottaa käyttöön luontokatoa hidastavia toimia sekä ehdotusten taloudellisia vaikutuksia.
- Selvitys käynnissä. Valmiiksi kesällä 2026.

Metsähallituksen pilotointi

”Tunnistamme lisäksi uusia mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa. Esimerkiksi parannamme pilotoinnin avulla valmiuksiamme hyödyntää luonnonarvomarkkinoita tulevaisuudessa”, Niemelä kertoo ([Tiedote 15.5.2025](#)).

- Useampi suokohde liiketoiminnan alueella, johon on tehty arviointi luonnonarvohehtaareista.
 - Näistä muutaman osalta on tarkoitus tehdä hakemus ELY-keskukselle.
 - Kohteet ovat luontotyyppiltään soita, koska silloin ne ovat ainakin lisäisiä (= Metsätalous Oy ylittää soiden osalta Helmin ennallistamistavoitteet).
- Lisäksi pohdinnassa on, miten luonnonarvohehtaareita tuotaisiin markkinoille.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Keskeinen sisältö

Olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanon tehostaminen

- Artikla 4 ja 5* Maa-, rannikko- ja makean veden ekosysteemien sekä meriekosysteemien ennallistaminen ja palauttaminen sekä turvaaminen
- Luonto- ja lintudirektiiviin, vesipuitedirektiiviin ja meristrategiadirektiiviin toimeenpanon tehostaminen

EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpano

- Artikla 8* Kaupunkiympäristöjen viher- ja latvuspeitteisyyden turvaaminen ja lisääminen
- Artikla 9* Jokien luonnollisten yhteyksien ja niihin liittyvien tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen ennallistaminen
- Artikla 10* Pölyttäjäkantojen positiivisen kehityksen varmistaminen
- Artikla 11* Maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen ja turvepeltojen vettäminen
- Artikla 12* Metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen
- Artikla 13* 3 miljardin puun istuttaminen EU:ssa

Sidosryhmä-yhteistyö

Erillisen osallistamissuunnitelman mukaisesti

Biodiversiteettiohjausryhmä

Biodiversiteettityöryhmä

Kansliapäällikön vetämä ohjausryhmä

Projektiryhmä
Teemaryhmien puheenjohtajat

Maa- ja sisävesiluontotyypit sekä lajien elinympäristöt (4 Art.)
ja virtavedet sekä tulvatasanteet (9 Art.)

Meriluonnon tilan parantaminen
(5 Art.)

Kaupunkiympäristöt (8 Art.)

Maatalousympäristöt (12 Art.) ja
pölyttäjäkannat (10 Art.)

Metsäluonto (12 Art.)

Lainsäädäntöhanke

Asetuksesta tulevat suorat
lainsäädäntötarpeet
(heikentymättömyysvelvoite)

Kunkin työryhmän
tunnistamat muutostarpeet
lainsäädäntöön

Missä mennään

- Teemaryhmien ja projektiryhmän työskentely etenee vauhdilla loppuvuoden aikana
- Lainsäädäntö- ja seurantaryhmä aloittaneet työnsä
- Ryhmien ehdotusten käsittely ohjausryhmässä alkaa syksyn aikana
- SOVA-työ etenee teemaryhmissä
- EU-yhteistyö sekä viestintä- ja sidosryhmäyhteistyö jatkuvat aktiivisina – kansalaispaneelin työ julkistettiin elokuun lopussa

Miten voi seurata valmistelua tai osallistua ennallistamissuunnitelman valmisteluun?

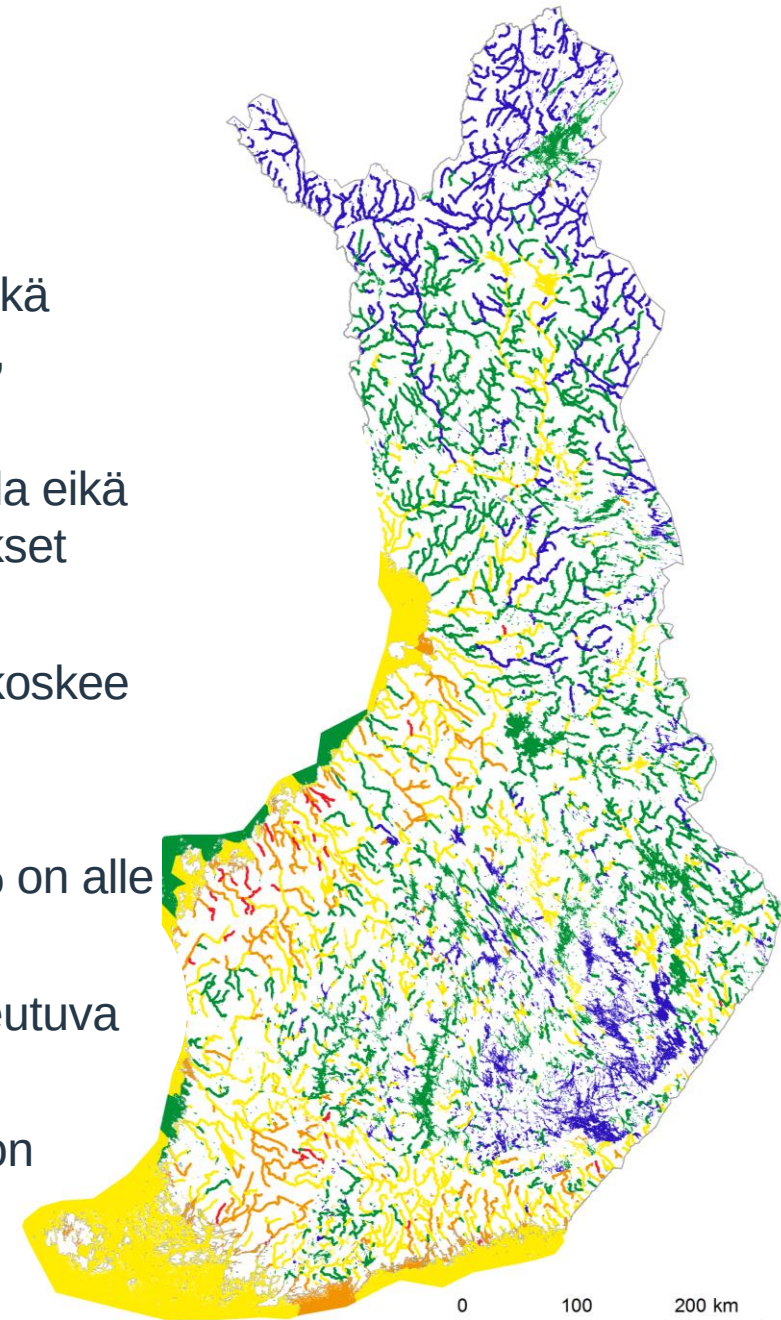
- Valtioneuvoston Hankeikkuna-sivulle päivitetään kaikkien valmistelevien ryhmien kokousmateriaalit:
<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM055:00/2024>, [Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen - Valtioneuvosto](#)
- Ympäristöministeriön verkkosivuilla on yleistietoa ennallistamisasetuksesta: <https://ym.fi/ennallistamisasetus>
- Teemaryhmät järjestävät omia tai yhteisiä sidosryhmätilaisuuksia
- EU:n NRR referenssiportaali: <https://biodiversity.europa.eu/europes-biodiversity/nature-restoration/reference-portal-for-nature-restoration-regulation>

Vesien- ja merenhoidon ajankohtaiset

Vesien- ja merenhoito

- Vesienhoito ja merenhoito perustuvat lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) taustalla ovat vesipuitedirektiivi (2000/60/EY) sekä tytärdirektiivit pohjavesistä (2006/118/EY) ja prioriteettiaineista (2008/105/EY, 2013/39/EU) ja meristrategiapuitedirektiivi (2008/56/EY)
- Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa kaikkien pinta- ja pohjavesien hyvä tila eikä niiden tila saa heikentyä - Lähtökohta on vesienhoitoalueet, joille ELY-keskukset laativat vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat
- Merenhoidon tavoitteena saavuttaa meriympäristön hyvä tila - Suunnitelma koskee koko Suomen merialuetta
- Suomen kaikki rannikkovesi- ja avomerialueet ovat rehevöitymisen suhteen heikossa tilassa ja Suomen järvistä 13%, jokivesistä 32% ja pohjavesistä 2% on alle hyvän tilan
 - Tilaa heikentää erityisesti maa- ja metsätalouden hajakuormituksesta aiheutuva rehevöityminen ja vesien tummuminen sekä vesirakentaminen
- Parhaillaan valmistellaan vuosia 2028-2033 koskevia vesien- ja merenhoidon suunnitelmia, joista valtioneuvosto päättää 12/2027

Ajankohtaista vesien- ja merenhoidon lainsäädännössä

Vesienhoidon sitovat ympäristötavoitteet

- Vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuutta lupamenettelyssä selkeytettiin vastaamaan vesipuitedirektiivin ja Euroopan Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä 1.1.2025 voimaan tulleilla lainmuutoksilla. Säädettiin lisäksi mahdollisuudesta myöntää lupamenettelyssä poikkeus ympäristötavoitteista uusille hankkeille vesipuitedirektiivin sallimissa puitteissa.
- Asetusmuutosten valmistelu on käynnissä: tavoitteena tarkentaa vesien tilan luokittelua koskevaa sääntelyä
- Ohjeistusta viranomaisille ja toiminnanharjoittajille poikkeusten käsittelyyn valmistella vuoden 2025 aikana

Vesipuitedirektiivin, pohjavesidirektiivin ja ympäristölaatu normidirektiivin muuttaminen

- Komissio antoi 26.10.2022 esityksen vesidirektiivien muuttamiseksi (mm. vesien tilan seuranta, raportointi ja haitallisten aineiden listojen päivittäminen)
- Neuvoston yleisnäkemyksessä esitettiin myös VPD 4 artiklaan uusia poikkeuksia, joita myös Suomi oli valmistelemassa
- Kolmikantaneuvottelut käynnistyivät 28.1.2025

Meristrategiapuitedirektiivin arviointi valmistuu 2025 ja mahdollisesti käynnistää direktiivin muuttamisen

Yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistus

- Komission lokakuussa 2022 antama ehdotus yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistamiseksi on käsitelty parlamentissa ja neuvostossa ja tullut voimaan 1.1.2025.
- Direktiivin soveltamisala laajenee nykyistä pienempiin taajamiin. Yhteensä 220 jätevedenpuhdistamo, joista pieniä (140 kpl) koskee tehostunut tarkkailu. Keskisuuria ja suuria (80 kpl) koskevat tiukentuneet käsittelyvaatimukset.
 - Jäteveden typen poiston vaatimukset tiukentuvat nykyisistä ja uutena vaatimuksena on mikroepäpuhtauksien poisto, jonka kustannukset katetaan osin lääkeaineiden ja kosmeettisten valmisteiden tuottajiin kohdentuvalla laajennetulla tuottajavastuujärjestelmällä.
 - Kansallinen energianeutraaliusvaatimus käytetyn energian ja tuotetun uusiutuvan energian suhteen ja energia-auditoinnit.
 - Vakiinnutetaan järjestelmä kansanterveysparametrien tarkkailuun jätevesistä.
 - Jätevesien hallintasuunnitelmat kohdistuvat viemäriverkostoylivuotojen vähentämiseen.
- Yhdyskuntien viemäriverkoston johdettavien teollisuus- ja laitosjätevesien sääntelyä tarkennetaan.
- Direktiivi on täytäntöön pantava kansallisesti 31.7.2027 mennessä. YM:n lisäksi MMM, STM ja TEM ovat mukana lainsäädäntöhankeessa.

Ahti-ohjelma vesien ja meren tilan parantamiseksi

Ahti-ohjelma jatkaa vesiensuojelun tehostamisohjelman (2019-2023) sekä ravinteiden kierrätysohjelman (2012-2023) työtä ja hallinnoi Saaristomeri-ohjelmaa (2021-). Sen toimilla tehostetaan vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteutusta ja edistetään Orpon hallitusohjelman linjausten toteutusta.

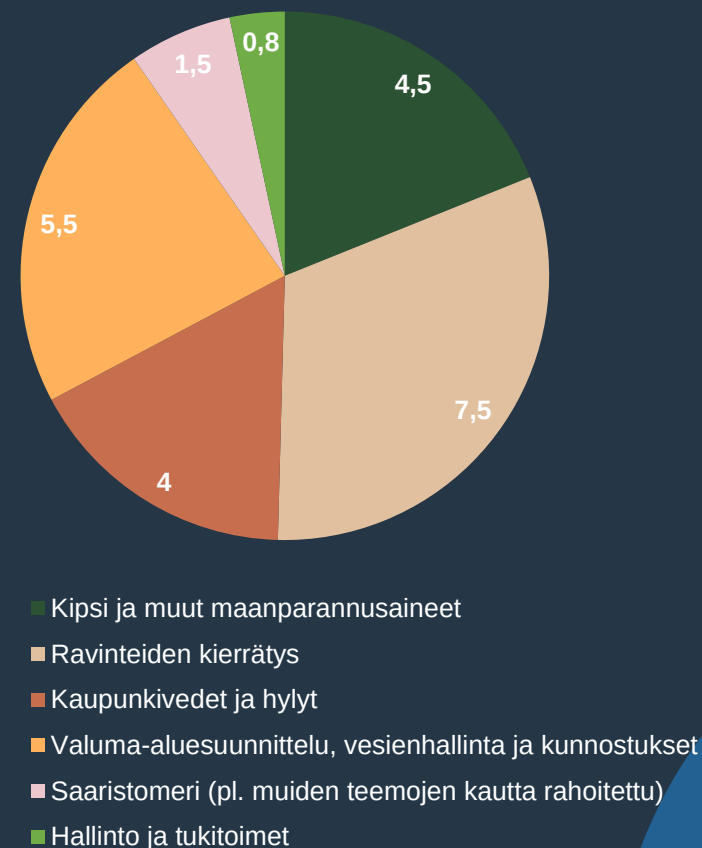
Vesien ja meren tilan parantamisen tavoitteena on hallituskaudella 2023-2027 saada Suomessa:

- ravinnekuormitus kuriin,
- resurssit talteen ja käyttöön,
- maan rakenne kuntoon sekä
- haitta-aineet hallintaan.

Ohjelmassa painotetaan Saaristomeren valuma-alueella tehtäviä toimia.

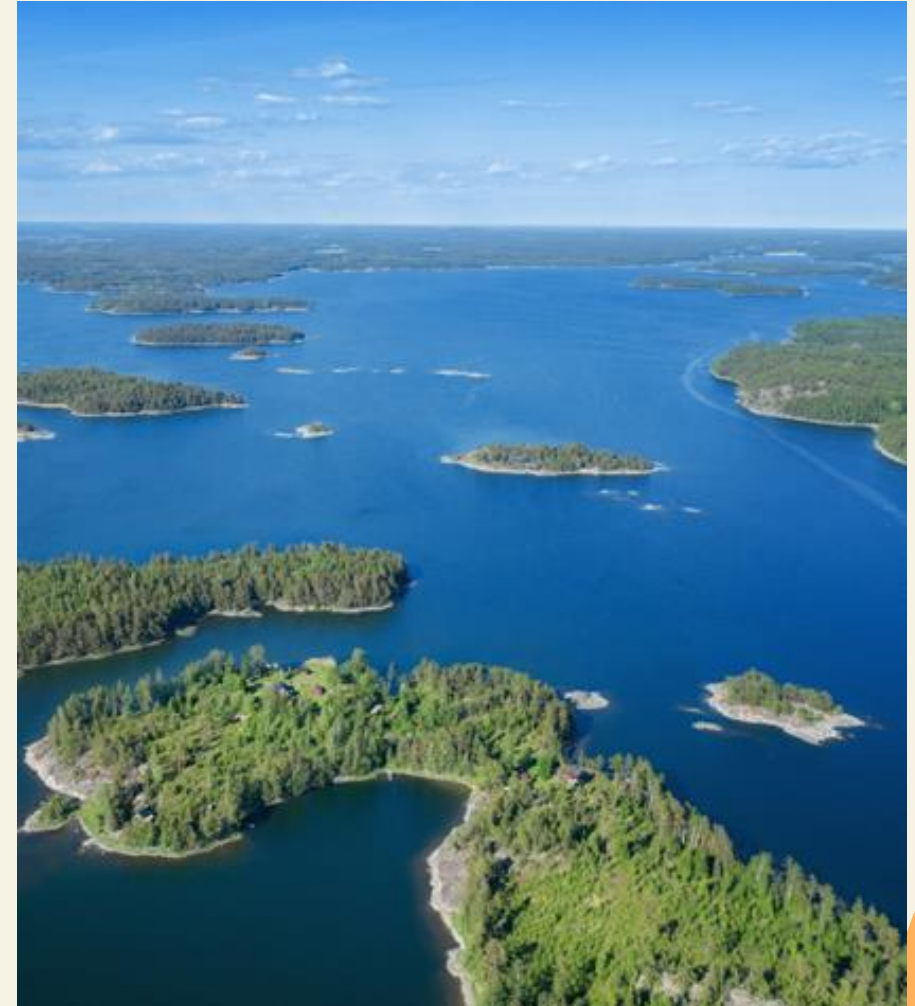
Avustuksiin (mom. 61) ja hallinnon tekemään työhön (mom. 23) käytettiin vuonna 2024 kaikkiaan noin 35 MEUR, josta noin 80 % oli aiemmalla hallituskaudella myönnettyä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) ja huoltovarmuuspaketin rahoitusta. Vuoden 2025 budjetti (kuva) on 24 MEUR sisältäen noin 60 % aiemman hallituskauden rahoitusta. Nykyiselle hallitusohjelmakaudelle osoitettu Ahti-ohjelman rahoitus on yhteensä 30 MEUR.

Ahti-budjetti 2025 24 MEUR

Saaristomeriohjelma

- Hallitusohjelman mukaisesti Saaristomerityön tavoitteena on valuma-alueen ravinteiden kierrätyksen tehostaminen ja Saaristomeren typpi- ja fosforikuormituksen vähentäminen.
- Lisäksi tavoitteena on saada alueen maatalouden hajakuormitus pois Itämeren suojelukomission (HELCOM) pahimpien kuormittajien hot spot -listalta viimeistään vuonna 2027. Tilannearvio valmistui 8/2025.
- Ohjelman toimenpiteet ja toteutusaikataulu on määritelty Saaristomeren valuma-alueen maatalouden vesiensuojelun tiekartassa. Lisäksi ohjelman toteutusta varten on valmisteltu työsuunnitelma vuosiksi 2024-2027.
- Kuormituksesta suurin osa on peräisin maataloudesta, MMM:n hallinnoiman maatalouspolitiikan (CAP) suunnitelman ympäristötoimenpiteet (mm. suojavyöhykkeet, talviaikainen kasvipeitteisyys, kerääjäkasvit) ovat keskeisiä.

Kiertotalouden lainsäädännöstä

Jätelain keskeiset muutokset Petteri Orpon hallituskaudella

JÄTELAKI I (1068/2024)

- Kunnan vastuun rajaaminen asumisen jätteistä (pääosin) kotitalouksissa ja vapaa-ajan asumisessa syntyvään jätteeseen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvään yhdyskuntajätteeseen
- Voimaan 2025 alusta

JÄTELAKI II – työ alla

- Tavoitteena kilpailuneutraliteetin parantaminen (kuten kunnan toissijaisen vastuun tarkentaminen, sidosyksikön ulosmyyntirajan yhtenäistäminen)
- Yhteydessä myös hankintalain muutokseen

JÄTELAKI III = kiertotalouslaki (jätelain kokonaisuudistus) - työn alla

Kiertotalouslain valmistelu

- Taustalla
 - Petteri Orpon hallitusohjelman kiertotalouskirjausten toimeenpano
 - Jätelakia muutettu lukuisia kertoja, systematia kärsinyt
 - EU:ssa ja Suomessa siirrytty yhtä enemmän jätteitä koskevasta lainsäädännöstä koko elinkaaren kattavaan sääntelyyn (esim. akkuasetus, pakkaus- ja pakkausjäteasetus)
- Valmistelu – jätelain kokonaisuudistus kiertotalouslaiksi
 - työryhmä (+ tuottajavastuujaosto) läheisessä vuorovaikutuksessa jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmän (JÄKKIn) kanssa + lukuisia sidosryhmäkeskusteluja
 - aikataulu: työryhmän toimiaika 7/2024 – 12/2025, tavoitteena HE-luonnos lausunnoille alkuvuodesta 2026, HE 8/2026 (mahdollinen budjettilaki)
 - valmistelun tueksi tehty ja meneillään selvityksiä
 - kuten taustaselvitys lain edellytyksistä ja vaihtoehtoista; mahdollisuuksista julkisissa hankinnoissa; erilliskeräysvelvoitteiden kehittämisestä; kierrätyksen edistämisestä ja jätteenpolton hillinnästä; kiertotalouden suunnittelusta; ns. hapa-jätteestä; seuraamusmaksusääntelystä
- <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM030:00/2024>

Poimintoja arvioitavana olevista keinoista 1/2

- Rakenteen systematisointi ja EU-säätelystä aiheutuvat muutostarpeet
- Etusijajärjestyksen kehittäminen - velvoittavuuden tiukentaminen, laajentaminen ja selkeyttäminen, mahdollisimman korkealaatuinen kierrätys
- Lakisääteisen suunnittelun kehittäminen – valtakunnallisesta jätesuunnitelmasta kiertotaloussuunnitelmaksi
- Uudelleenkäytön edistäminen: uudelleenkäytön määritelmien tarkentaminen, jätteiden uudelleenkäytön valmistelun lupamenettelyn keventäminen, velvollisuus kunnille edistää uudelleenkäyttöä.
- Kierrätyksen ja lajittelun parantaminen: kierrätyksen laatua koskevat määritelmät, erilliskeräysvelvoitteiden tiukentaminen (pakkaus- ja biojäte, muovijäte), jätehuollon toimijoiden velvollisuus varmistua lajittelun lainmukaisuudesta, yleinen lajitteluvelvollisuus, raportointivelvollisuuksien kehittäminen, tiedotus- ja neuvontavelvollisuudet, jne.
- Jätteenpolton ja sen kasvihuonekaasupäästöjen hillintä

Poimintoja arvioitavana olevista keinoista 2/2

- Kysynnän lisääminen: julkisten hankintojen hyödyntäminen kiertotalouden edistämisessä; käyttöosuusvelvoitteet.
- Jätteisiin ja jätehuoltoon liittyvän tiedon julkisuuden ja saatavuuden parantaminen
 - mm. siirtoasiakirjavelvoitteiden noudattamisessa selkeitä puutteita (siirtoasiakirjojen laatiminen, tietojen toimittaminen SIIRTO-rekisteriin) ja valmistelussa arvioidaan sääntelyn muutostarpeita liittyen mm. vastuisiin.
- Pyrkimys tehostaa laillisuusvalvontaa
 - kehityskohteita: jätelain seuraamussääntelyn uudistaminen, valvonnan tehostaminen ja toimivaltasäännösten kehittäminen.
- Tuottajavastuujaosto valmistelee ehdotuksen tuottajavastuuta koskevaksi lainsäädännöksi työryhmälle syksyllä 2025.

Uusiomateriaalien tuotteistamisen kevennetty päätöksenteko (UTU-HE)

- Toiminnanharjoittaja voisi hakemuksesta saada päätöksen aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelusta tai jätteeksi luokittelun päättymisestä (luokittelupäätös)
 - Päätöksen tekisi Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
- Luokittelua koskevan asian voisi edelleen ratkaista myös osana ympäristöluvan myöntämistä tai ilmoituspäätöstä, jos luokitteluasia sisältyy lupahakemukseen tai ilmoitukseen.
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen olisi ympäristölupahakemusta tai ilmoitusta käsitellessään pyydettävä luokitteluasiaan LVV:n lausunto.
- Uusiomateriaalirekisteriin koottaisiin kaikki luokittelupäätökset.
- Tavoitteena HE lokakuussa 2025, laki tulisi voimaan vuoden 2027 alussa
- webinaari suunnitteilla 6.11. (riskinarviointityökalu, hakemuksen sisältö)

MARA-MASA – työn alla

MARA-asetustyö

- Syitä uudistamistarpeelle mm.
 - Ilmoituksissa havaitut toistuvat puutteet (jättemateriaalien hallinta, näytteenottosuunnitelmat, selvitys teknisestä kelpoisuudesta, etäisyys pohjaveteen, mihin suunnitelmaan/lupaan/ilmoitukseen hyödyntäminen liittyy) ja niistä johtuvat täydennystarpeet
 - Hyödyntämisen aitous ja sen osoittaminen
- Valmistelu
 - Syke – YM yhteistyössä – pykälämuutoksia koskevat pohjaehdotukset liki valmiina
 - Kyseessä kokonaan uusi asetus, sillä osa liitteiden sisällöstä siirretään pykäliin

MASA-asetustyö ja YSL14 a luku

- Syy valmisteluun: maa-ainesten luokitteluun ja ominaisuuksiltaan haitallisten maa-ainesten käsittelyyn ei ole tarpeellisia säännöksiä
- Valmisteilla kokonaan uusi luku YSLiin rakentamisen kaivuumassoille – tarvitsee tuekseen asetuksen
 - liittyy ns. PIMA-MASA-kokonaisuuteen, jossa uudistetaan myös YSL 14 ja PIMA-asetus (päävetovastuu päästöt ja ympäristöriskit -yksikössä)
- Uudet ilmoitusmenettelyt: ominaisuuksiltaan haitallisten kaivuumassojen hyödyntämiselle sekä välivarastoinnille sekä kiinteytykselle jätteeksi luokiteltavilla sidosaineilla.
- Taustavalmistelu YM - SYKE yhteistyössä

Kiertotalouden sääntely jatkuu EU:ssa

- **EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelman (CEAP, vuodelta 2020) lukuiset säädökset** – edetään yhä enenevässä määrin kohden kiertotalousajattelua
 - asetukset yleistyvät, elinkaarinäkökulma, todella yksityiskohtaista sääntelyä
- **Uusi komissio (2024–2029)**
 - EU:n puhtaan teollisuuden ohjelma: yhteinen tiekartta kohti kilpailukykyä ja vähähiilistymistä. Ohjelman keskiössä ovat erityisesti energiantensiivinen teollisuus, clean tech ja kiertotalous.
 - Tavoitteena on tehdä EU:sta maailman johtava kiertotalouden toimija ja nostaa materiaalien kiertotalousaste nykyisestä 11,8 prosentista 24 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.
 - **Kiertotaloussäädös (Circular Economy Act)**, joka auttaa luomaan markkinakysyntää uusiomateriaaleille sekä kehittämään sisämarkkinat jätteelle varsinkin kriittisten raaka-aineiden osalta (Q4/2026)
 - Sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevia säännöksiä tarkistettaisiin, jotta varmistettaisiin, että ne ovat yksinkertaisempia ja tarkoituksenmukaisia ja että niiden avulla tällaisen jätteen sisältämät kriittiset raaka-aineet saadaan talteen (CID)
 - Edellisen komission aikana annettujen kiertotaloussäädösten täytäntöönpanoon satsataan
 - Toisaalta sääntelyä yksinkertaistetaan

CEAP (2020) poimintoja – täytäntöönpano & neuvottelut

Akkuasetus
hyväksytty

SER-
direktiivin
muutos
hyväksytty

Pakkaus- ja
pakkausjäte-
asetus
hyväksytty

Jätteensiirto-
asetus
hyväksytty

Ajoneuvojen
kiertotalous-
asetus
kolmikanta-
neuvottelut

Jätedirektiivin
muutos
(elintarvike,
tekstiilit)
sopu saavutettu

CRMA (TEM)
Kiertotalous-
luku
hyväksytty

Ekosuunnittelu-
asetus
TEM

Vihreät
väittämät
neuvottelut kesken

Ilmanlaatu

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Direktiivipäivityksestä ilmanlaadun säädöshankkeeksi

- Uudistettu direktiivi 2881/2024 ilmanlaadusta ja sen parantamisesta on tullut voimaan 10.12.2024.
- Jäsenmaalla on kaksi vuotta aikaa saattaa kansalliseen lainsäädäntöön. Hankeikkuna YM073:00/2024.
 - ”Hallituksen esitys ilmanlaatudirektiivin muutoksen täytäntöönpanosta”
- Päivitettäviä säädöksiä ovat:
 - Ympäristönsuojelulaki, YSL 527/2014,
 - Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta, Vna 79/2017
 - ”Metalliasetus”, Vna 113/2017 eli asetus ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä

Säädöshanke ilmanlaadusta

- Säädösten päivityksen yhteydessä myös selkeytetään tekstiä tarkentamalla vastuita ilmanlaadun seurannassa.
- Keskeinen YSL *141§ Ilmanlaatu* pysynee lähes nykyisessä muodossaan. Pienet korjaukset tekstiin mahdollisia.
- Selkeytetään säädöksiä jaottelemalla ilmanlaatua koskevat asiat omiksi kokonaisuuksiksi, esimerkiksi YSL *143 §:n Ympäristön tilan seuranta*.
- Vaikutusarvioinnissa verrataan kuntien nykyistä ilmanlaatua uusiin raja-arvoihin ja arvioidaan mitä se tarkoittaa kunnille.
- Huom! Lupa- ja valvontaviraston perustaminen aiheuttaa myös muutoksia ilmanlaadun asetukseen, koska ELY-keskusten toiminta siirtyy. Ilmanlaadun seuranta-alueet pysyvät esityksen mukaan entisellään eikä LVV:n osalta esitetä vastuihin muutoksia.

Käytöstä poistettujen maatuulivoimaloiden purku- ja ennallistamisvelvoitteiden lainsäädäntöhanke

Hankeikkuna: YM012:00/2024

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM012:00/2024>

Maatuulivoimaloiden purkaminen Suomessa

- Suomen noin 1900 tuulivoimalasta valtaosa on rakennettu vuoden 2011 jälkeen.
- Tuulivoimalan tekninen käyttöikä on +/- 25-35 vuotta.
- Suomessa on purettu vasta noin 50 voimalaa.
- Merkittävää kasvua purkumäärissä on odotettavissa 2030-2040-luvuilla.
- Purkukustannukset vaihtelevat merkittävästi riippuen muun muassa voimalan koosta, sijainnista ja purettavien voimaloiden määrästä.
- Purkukustannuksiin vaikuttavat myös kierrätettävien materiaalien arvo ja jätehuoltokustannukset sekä se, puretaanko myös voimalan perustukset.

HO-kirjaus tuulivoimaloiden purku- ja ennallistamisvelvoitteesta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan tuulivoiman toimintaedellytyksiä kehitetään hallitusohjelman lähtökohtien edellyttämästä sähköntuotannon lisäystarpeesta huolehtien sekä siten, että yhteensovitetään tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyys ja investointien toteutumiselle suotuisa toimintaympäristö. Maanomistajien asemaa vahvistetaan.

Tuulivoimarakentamisen oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi hallitus toteuttaa purku- ja ennallistamisvelvoitteen käyttöönoton kattavasti (mukaan lukien rahasto).

HE-valmistelun lähtökohtia ja aikataulu

- **Nykytila:** Suomessa ei ole voimassa erityislainsäädäntöä tuulivoimaloiden purkamisesta. Purkamista koskevat kysymykset ratkaistaan yleisen rakentamista, jätehuoltoa ja ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön mukaisesti. Käytännössä maanomistaja ja tuulivoimayhtiö usein sopivat purkamisen järjestämisestä ja mahdollisesta vakuudesta purkukustannusten kattamiseksi.
- **Lainsäädäntöhanke:** Hankkeessa valmistellaan erillislakia käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja puretun voimalan sijaintipaikan palauttamisesta voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan sekä näihin toimiin tarvittavan rahoituksen turvaamisesta lakisääteisellä vakuudella.
 - Sääntelymalli mahdollistaisi alan erityispiirteiden huomioon ottamisen ja säännösten yhteensovittamisen olemassa olevaan rakentamisen suunnittelu- ja luvitusjärjestelmään (rakentamislaki 751/2023).
 - Uudessa laissa säädettäisiin vastuun kohdentumisesta, purkamisen tasosta, velvoitteiden noudattamisen valvonnasta sekä velvoitteiden noudattamista turvaavasta vakuudesta ja sen hallinnoinnista. Rakentamislakiin tehtäisiin uuden lain säätämiseen liittyviä muutoksia koskien esim. purkamislupaa ja -ilmoitusta.
- **Tavoiteaikataulu:** HE-luonnos lausuntokierrokselle vuodenvaihteessa 2025-2026, HE eduskunnalle syyskaudella 2026. Uusi laki voimaan vuonna 2027.

Alustavia suuntaviivoja

- Uuden lain soveltamisala rajattaisiin koskemaan rakentamislupaa edellyttäviä tuulivoimaloita. Kyse on pääosin teollisen mittakaavan voimaloista, joiden purkamisesta on tarpeen säätää erillisin säännöksin.
- Voimalan omistaja vastaisi käytöstä poistetun tuulivoimalan purkamisesta ja puretun voimalan rakennuspaikan palauttamisesta voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan. Purkamisen tason määrittämisessä huomioitaisiin tuulivoimalan maanpäälliset osat, voimalan perustukset sekä voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteet.
- Kunnan rakennusvalvontaviranomainen valvoisi purkamiseen liittyvien velvoitteiden noudattamista. Voimalan omistajalla olisi velvollisuus hakea purkamislupaa tai ilmoittaa viranomaiselle purkamisesta.
- Purkamiseen liittyvien velvoitteiden täyttämistä turvaisi voimalan omistajan velvollisuus asettaa vakuus purkamistoimien kustannusten varalta. Vakuudesta määrättäisiin rakentamislupamenettelyn yhteydessä tehtävällä erillisellä päätöksellä. Vakuus asetettaisiin kunnan rakennusvalvontaviranomaisen eduksi.
- Kunnan rakennusvalvontaviranomainen vapauttaisi vakuuden, kun purkamiseen liittyvät velvoitteet olisi täytetty. Laiminlyöntitilanteissa viranomainen voisi realisoida vakuuden purkamistoimien teettämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.
- Kunta voisi periä purkamiseen liittyvien velvoitteiden valvonnasta ja purkuvakuuden hallinnoinnista maksun voimalan omistajilta.

YVA-asiaa

Muutoksia YVA-lainsäädäntöön

1.1.2026

- YVA-selostuksen ja lupahakemuksen yhteiskuulemisen laajentaminen
 - hankkeissa joissa YVA-menettely ja lupahakemus vireillä samanaikaisesti ja YVA-yhteysviranomaisen ja lupaviranomaisen on LVV
- YVAn kohdentaminen merkittäviin ympäristövaikutuksiin nykyistä paremmin (YVAA)
- Hankkeesta vastaava voi tehdä aloitteen aloittaa YVA-menettely ilman yksittäispäätöstä
- Hankeluettelon tuulivoimaloiden kokorajan alentaminen 10 -> 5 voimalaan, kokonaistehon raja säilyy 45 MW:ssa

YVAn kehittämisen hanke

- YVA-menettelyn sisällöllinen kehittäminen ja sujuvoittaminen sekä YVA-tehtäviin liittyvien toimintatapojen kehittäminen, joka perustuu yhden luukun hankkeen (YLP lainsäädäntöhanke ja YLP-toimeenpanohanke) keskeisiin lainsäädäntömuutosehdotuksiin sekä tunnistettuihin toimintatapojen kehittämistarpeisiin.
- Työ palvelee samalla valtakunnallista yhtenäisyyttä uudessa Lupa- ja valvontavirastossa (LVV). Työssä tuotetaan päivitetyt ja uudet ohjausmateriaalit sekä tarvittava koulutus.
- **YVAn uudet linjaukset info- ja keskustelutilaisuudet** hankkeesta vastaaville, konsulteille sekä lausuntoja antaville tahoille marraskuussa. Lisätietoa ja ilmoittautuminen [ympäristöhallinnon koulutuskalenterista](#).

YVAn raja-
us –
kohdentaminen
merkittäviin
ympäristövaikutuksiin
nykyistä paremmin
**YVA-ohjelmavaiheen
kehittäminen**

YVA-ohjelmat ja –
selostukset
kohdennetuimmiksi

YVA-
päättösmenettelyn
yhtenäistäminen

YVAn ohjauksen
kehittäminen ja
yhtenäistäminen

YVAn digitaaliset
palvelut

Muuta ajankohtaista

Betoniasema-asetuksen (858/2018) muutos

- Olennaisimpia muutoksia
 - Nykyisin ylijäämäbetonin tilapäinen murskaus betoniasemilla ja betonituotetehtailla tapahtuu meluilmoituksella. Jatkossa betoniaseman ja betonituotetehtaan **omassa toiminnassa** syntyvän **ylijäämäbetonin murskaus** suoritettaisiin osana laitoksen toimintaa muutoin koskevaa **rekisteröintiä**, jos murskattava määrä on enintään **20 000 tonnia vuodessa**
 - Ylijäämäbetonin murskauksen osalta täsmennettäisiin vaatimuksia mm. vesien käsittelystä, pölyn leviämisen rajoittamisesta sekä murskauksen aikarajoista lähellä melulle alttiita kohteita. Lisättäisiin säännökset ylijäämäbetonin varastointia ja murskaamista koskevien tietojen toimittamisesta viranomaisille
 - Poistettaisiin velvollisuus käsitellä öljyiset hulevedet öljynerottimessa, jos nämä vedet johdetaan **umpisäiliöön**
- Asetusmuutos tarkoitus antaa syksyllä 2025

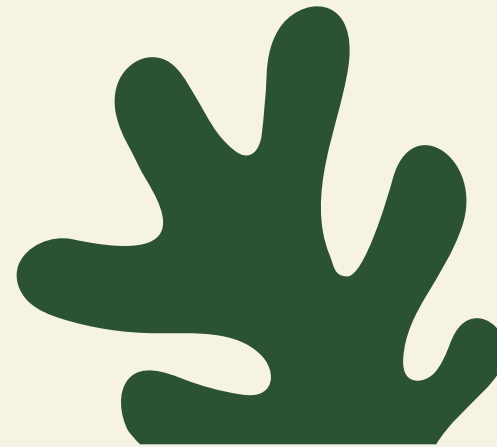
Teollisuuspäästöportaaliasetus IEPR

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1244, teollisuuslaitosten ympäristötietojen ilmoittamisesta, teollisuuspäästöportaalin perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 166/2006 (E-PRTR asetus) kumoamisesta eli IEPR ([Industrial Emissions Portal Regulation](#)) julkaistiin 24.4.2024 ja sitä sovelletaan 1.1.2028 alkaen.
- Asetuksella pannaan toimeen Århusin yleissopimuksen alainen päästörekisterejä koskeva pöytäkirja (PRTR-pöytäkirja)
- IEPR säätelee toiminnanharjoittajien raportointivelvollisuutta ja raportoitavia päästöjä sekä päästötietojen toimittamista ja julkaisemista
- **Jatkossa tulee koskemaan entistä enemmän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisia, koska raportointivelvollisuus laajenee koskemaan mm. 20-50 MW polttolaitoksia, jotka kuuluvat kunnan viranomaisen toimivaltaan**
 - Raportointivelvollisuus koskee jo nyt yli 25 ha avolouhoksia. Suomessa noin 10 kpl maa-ainesten ottoalueita, jotka kuuluvat jo nyt raportointivelvollisuuden piiriin.
- Ympäristöministeriössä laaditaan tarkempaa ohjeistusta ja aiheesta tullaan pitämään infoja

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment**

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi